

Panorama periode 1 april - 1 oktober 1970

Algemene en Kabinetsaangelegenheden

1. Herdenking 25-jarig bestaan inlichtingen- en veiligheids

In de week van 25-29 mei 1970 werd aandacht geschonken aan het feit dat 25 jaar geleden een nieuw begin werd gemaakt met het inlichtingen- en veiligheidswerk in ons land. De onderbreking van de dagelijkse werkzaamheden werd voor een aanzienlijk deel benut om de verschillende afdelingen van de Dienst beurtelings in de gelegenheid te stellen in een (intern) "open huis" de door hen verrichte taken toe te lichten. Hiertoe droeg ook een expositie in het gebouw betreffende de Dienst en de vrijetijdsbesteding van het personeel bij.

De Minister en de Secretaris-Generaal waren samen met enkele genodigden aanwezig bij een interne herdenkingsbijeenkomst, die op 28 mei 1970 werd gehouden.

2. Vaste Kamercommissie en Staten-Generaal

Op 27 augustus 1970 vond een bijeenkomst plaats van de Vaste Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten met de Minister-President en de Minister van Binnenlandse Zaken, welke bijeenkomst werd bijgewoond door het Hoofd van de Dienst en een vertegenwoordiger van de Directie Openbare Orde en Veiligheid. Onderwerp van bespreking waren het op handen zijnde staatsbezoek van President Suharto en de in verband daarmee eventueel te verwachten ordeverstoringen.

De op 8 september 1970 gehouden bijeenkomst van de Vaste Commissie met de Minister werd bijgewoond door het Hoofd van de Dienst, die vergezeld was van het Hoofd van de afdeling B en het Hoofd van het Kabinet. Door de Minister en het Hoofd van de Dienst werden informatie verstrekt over de achtergronden van de Rotterdamse havenstaking.

De bijeenkomst van de Vaste Commissie met de Minister-President en Minister Polak (Binnenlandse Zaken a.i.), welke plaats vond op 22 september 1970 werd bijgewoond door het plaatsvervangend Hoofd van de Dienst en het Hoofd van het Kabinet. Van de zijde van de Commissie werd aan de orde gesteld een artikel in Vrij Nederland dd. 12-9-1970 van Iger Cornelissen, dat de indruk wekte als zou deze over "inside-informatie" hebben beschikt over de bijeenkomst van de Commissie op 27 augustus 1970. Voorts werden vragen gesteld over het optreden van de regering ter handhaving van de openbare orde en veiligheid.

In deze periode werd één vanwege de Vaste Commissie in behandeling gegeven verzoekschrift afgedaan. Van advies werd gediend voor de beantwoording van door het lid der Commissie

de heer Ben Wyl aan de Minister gestelde vragen betreffende de relatie tussen de inlichtingendiensten van de gemeentelijke politiekorpsen en de B.V.D..

Zoals in het vorige overzicht reeds werd gememoreerd, behandelde de Tweede Kamer op 21 april 1970 het op 25 februari 1970 door de Vaste Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten uitgebrachte (tweede) Verslag van haar werkzaamheden. Bij de voortgezette behandeling van dit verslag op 29 april 1970 verwierp de Kamer een door de heer Wiebenga ingediende motie met de strekking een einde te maken aan het neteren van bepaalde buitenlandse visa bij de centrale van paspoorten aan de grens. Eenzelfde lot onderging een op 27 maart 1968 ingediende, maar eerst op 29 april 1970 in stemming gebrachte motie van dezelfde afgevaardigde betreffende het lidmaatschap van een Nederlandse politieke partij als verhinderende factor bij benoeming of bevordering in overheidssdienst.

Naar aanleiding van de verklaring van de Minister-President over de gebeurtenissen welke zich op 31 augustus 1970 in en om de ambtswoning van de Indonesische Ambassadeur in Wassenaar hadden afgespeeld, besteedde de Tweede Kamer in het kader van het debat hierover op 1 september 1970 o.m. aandacht aan de berichtgeving van de B.V.D. betreffende te verwachten activiteiten van Zuid-Melukkers.

Van advies werd gediend voor de beantwoording van aan de Regering gestelde vragen van de Tweede Kamerleden Wiebenga en Franssen betreffende het niet-aanstellen van een contactambtenaar bij een jeugdinstituut als (beweerd) gevolg van een door de B.V.D. ingesteld antecedentenonderzoek.

3. Vragen van gemeenteraadsleden

Van advies werd gediend voor de beantwoording van vragen die tijdens de behandeling van de gemeentelijke begroting aan de Burgemeester van Hengelo (O.) werden gesteld betreffende de werkzaamheden van de inlichtingendienst van de gemeentepolitie ten behoeve van de B.V.D..

Ook in enige andere gemeenten hebben raadsleden vragen gesteld over de samenwerking tussen de B.V.D. en de politie-inlichtingendiensten t.w. in Amsterdam en in Delft. Aan de Korpsschefs van Gemeentepolitie is verzocht overleg met de Dienst te plegen in de gevallen dat het onvermijdelijk wordt geacht dat door de Burgemeester uitspraken zullen worden gedaan betreffende de taak van de B.V.D. en de samenwerking tussen de Dienst en de Politie.

4. Beschikking Antecedentenonderzoeken, artikel 97b ARAR

Bij ministeriële beschikking van 14 september 1970 werden de leden en plaatsvervangende leden benoemd van de bij artikel 8 van de Beschikking Antecedentenonderzoeken ingestelde "Adviescommissie insake de veiligheidsonderzoeken".

In de verlagperiode kwam de Commissie Veiligheids-
onderzoek Vertrouwensfuncties Rijksoverheid (Commissie-)
gereed met haar eindrapport betreffende de functies die als
vertrouwensfuncties in de zin van de Beschikking Antecedenten-
onderzoeken dienen te worden beschouwd. Dit rapport werd op
18 juni 1970 aan de Minister-President aangeboden en op
10 juli d.a.v. in de Ministerraad behandeld. Ingevolge de
door de Minister op 9 september 1969 gedane toezegging zal
het rapport aan de Vaste Commissie voor de Inlichtingen- en
Veiligheidsdiensten worden gezonden. In overleg met de
Commissie kan dan nader worden bepaald in hoeverre de inhoud
van het rapport ter kennis van de Tweede Kamer kan worden ge-
bracht; sulks ingevolge de door de Minister aan de Kamer ge-
dane toezegging dat hij zo ver als mogelijk wil gaan met de
informatie aan de Kamer betreffende de vertrouwensfuncties.

Op 21 september 1970 werd door de Minister aan zijn
ambtgenoten verzocht over te gaan tot de in artikel 3 lid 2
van de Beschikking Antecedentenonderzoeken bedoelde aanwij-
zing van de functies bij hun respectieve departementen die
als vertrouwensfuncties zullen worden aangemerkt.

Van advies werd gediend inzake de uitvoering van de
Beschikking Antecedentenonderzoeken ambtelijk needwachtperso-
neel van 16 april 1970 (Ned. Stort. 1970, 85).

Bij K.B. van 15 augustus 1970 werd de door de Minister
in de Tweede Kamer toezegde wijziging in artikel 97b van
het Algemeen Rijksambtenarenreglement aangebracht. Het be-
treffende K.B. werd geplaatst in Staatsblad 1970 nr. 400,
waarin tevens een Nota van Toelichting werd opgenomen.

5. Commissie Herorientatie Overheidsverlichting

Op verzoek van de Staatssecretaris van Binnenlandse
Zaken, voorzitter van een door de Regering ingestelde stuur-
groep, werd commentaar geleverd op enkele voor de taakuit-
oefening van de Dienst van belang zijnde passages uit het
rapport "Openbaarheid openheid" dat door de Commissie-
Biesheuvel op 9 juni 1970 aan de Minister-President werd uit-
gebracht.

6. Behandeling naturalisatie-aanvragen

Naar aanleiding van een in opdracht van de Staatssecre-
taris van Justitie aangebrachte wijziging in de procedure
voor de behandeling van verzoeken tot naturalisatie, o.a.
hierin bestaande dat de Procureurs-Generaal niet meer bij het
geven van advies t.a.v. deze verzoeken zullen worden betrok-
ken, werd in overleg met het Ministerie van Justitie een
nieuwe regeling getroffen entrent het ter beschikking stellen
van gegevens die uit veiligheidsoogpunt voor de beoordeling
van deze verzoeken van belang kunnen zijn.

Van deze gelegenheid werd gebruik gemaakt om de aan-
dacht van genoemd Ministerie te vestigen op de in de Vaste
Commissie voor de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten ge-
stelde vraag of voor aanvragers van naturalisatie een ver-
weermogelijkheid zou kunnen worden geschapen tegen eventueel
onjuiste informatie verschaft door een inlichtingen- of
veiligheidsdienst.

7. Vergaderingen met de Procureurs-Generaal

Het Hoofd van de Dienst woonde twee bijeenkomsten bij. Naast het gebruikelijke overzicht betreffende de extremistische groeperingen gaf hij een uiteenzetting over de achtergronden van de activiteiten van Arabische terroristenorganisaties en over het aandeel van de veiligheidsdiensten in het treffen van beveiligingsmaatregelen ter gelegenheid van het bezoek van de Joegoslavische President aan de Benelux.

Een in deze periode gehouden buitengewone bijeenkomst van de Procureurs-Generaal, welke eveneens door het Hoofd van de Dienst werd bijgewoond, was gewijd aan de maatregelen welke genomen dienden te worden tegen het verboden wapenbezit.

8. Public relations

Een toenemend aantal persvertegenwoordigers blijkt er prijs op te stellen om telkens wanneer zich daartoe een (naar hun mening) geschikte gelegenheid voordoet "even" contact met de Dienst op te nemen. Gebeurtenissen als bijvoorbeeld de uitwijzing in mei jl. van de heer , 2e secretaris van de Sovjetrussische Ambassade alhier, brachten vele redacteurs ertoe contact met de Dienst op te nemen. Zij wilden, ieder op eigen manier, in hun artikelen iets over de B.V.D. invlechten.

9. Herziening K.B. betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Door het Hoofd van het Kabinet werd deelgenomen aan de besprekingen van de door de Minister-President ingestelde Commissie tot Herziening van het K.B. van 8 augustus 1949, die haar werkzaamheden eind juli 1970 aanving. De Commissie, die onder leiding staat van de Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten Admiraal , zal haar rapport en het ontwerp-K.B. aan de Minister-President aanbieden.

10. Juridische zaken

De Dienst werd betrokken bij (inter) departementaal overleg betreffende:

- de Overeenkomst inzake samenwerking op het gebied van het wetenschappelijk landbouwend onderzoek tussen Nederland en de U.S.S.R.;
- de NATO-overeenkomst betreffende de uitwisseling van technische gegevens voor defensiedoeleinden;
- de verlenging der visumafschaffingsovereenkomst met Joegoslavië;

- de voorgestelde wijziging van artikel 5 Grondwet (artikel 6 nieuwe Grondwet);
- het wetsontwerp "Enige strafbepalingen tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer".

Daarnaast werden o.m. studies gewijd aan:

- de organisatie, taak en werkwijze van inlichtingen- en veiligheidsdiensten en de plaats daarvan in het staatsbestel;
- de strafrechtelijke bescherming van NATO-geheimen;
- de beveiliging der Europese Gemeenschappen.

11. Benelux-samenwerking

De Bijzondere Commissie voor het Personenverkeer kwam in de verslagperiode tweemaal bijeen, namelijk op 9 en 10 april in Brussel en op 25 en 26 juni te Luxemburg. De Subcommissie ad hoc van de Bijzondere Commissie vergaderde negenmaal. Alle bijeenkomsten werden bijgewoond door de juridisch adviseur van de Dienst.

Van de behandelde onderwerpen mogen de volgende worden genoemd:

- de visumafschaffing met verschillende landen;
- de bezoeken van de presidenten Secharto en Tito;
- opstelling diverse richtlijnen m.b.t. grenscontrole;
- clandestiene immigratie Chinezen;
- eventuele wederinstelling van de personencontrole aan de binnengrenzen der Benelux door één der Hoog Verdrag-sluitende partijen;
- het probleem der vluchtelingen die zich vrijelijk begeven naar en terugkeren van hun land van herkomst;
- visumbeleid t.a.v. Arabieren en Indonesiërs;
- problemen betreffende het internationale personenverkeer welke onderwerp van bespreking uitmaken in de I.C.A.O. (International Civil Aviation Organisation), de I.N.C.O. (International Governmental Consultative Organisation) en de Raad van Europa.

De Subcommissie voor de samenwerking tussen de veiligheidsdiensten kwam in de verslagperiode driemaal (informeel) bijeen, namelijk op 22 mei in Brussel, op 24 juli in Luxemburg en op 9 september in Den Haag. Aan deze bijeenkomsten werd deelgenomen door het Hoofd van de Dienst, lid van de Subcommissie.

Evenals dit in de vorige verslagperiode het geval was, werd ook nu weer intensief overleg gepleegd inzake het gezamenlijk optreden ter betere beveiliging van de in de Benelux gevestigde Instellingen van de Europese Gemeenschappen.

De bestaande nauwe samenwerking tussen de veiligheidsdiensten van de Benelux-partners bewees andermaal zijn nut. Zo kon een snelle uitwisseling van gegevens plaatsvinden terzake van de aanslagen op de burgerluchtvaart en van het recente staatsbezoek van de Joegoslavische president aan Nederland, België en Luxemburg.

PANORAMA periode 1 april 1970 tot 1 oktober 1970.

Verhouding met andere Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten.

ALGEMEEN.

Het contact en de samenwerking met de bevriende buitenlandse inlichtingen- en veiligheidsdiensten heeft in de verslagperiode geen wijziging ondergaan en is goed te noemen.

Nu ook Nederland in toenemende mate wordt betrokken bij terreuracties, waarvan de organisatoren zich vooralsnog buiten Nederland bevinden, werd het berichtenverkeer en de informatie-uitwisseling hierover groter.

VERENIGDE STATEN.

De nauwe samenwerking met de Inlichtingendienst van de V.S. (C.I.A.) onderging geen wijziging. Op het gebied van de technische apparatuur vond een uitwisseling van gegevens plaats.

Met de Veiligheidsdienst (FBI) zowel als met de Veiligheidsdienst van de Luchtmacht der V.S. (OSI) werd het goede contact voortgezet.

ENGELAND.

Het Hoofd van MI 6 (Inlichtingendienst) bezocht met een medewerker onze Dienst voor het uitwisselen van gedachten en wederzijdse oriëntatie. Een tweetal andere medewerkers bracht ons later een werkbezoek, terwijl een ambtenaar van onze Dienst een bezoek aan MI 5 bracht.

De beide vertegenwoordigers van MI 6 (Inlichtingendienst) hier te lande kregen een nieuwe bestemming en werden vervangen.

FRANKRIJK.

Het Hoofd van de Dienst nam in Parijs deel aan een vergadering die onder auspiciën van de Franse Minister van Binnenlandse Zaken was bijeen geroepen om met vertegenwoordigers van een aantal NAVO landen te spreken over "Violence et Terrorisme".

Een drietal medewerkers van de Dienst bracht een werkbezoek aan de Franse Inlichtingendienst (SDECE) en de beide Franse Veiligheidsdiensten (Renseignements Généraux en DST).

De vertegenwoordiger in Nederland van de SECEC werd naar Parijs overgeplaatst, zijn vervanger is inmiddels zijn werkzaamheden begonnen.

BELGIE .

De zeer nauwe samenwerking met de Belgische Veiligheid van de Staat geeft geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen. Zij is efficiënt.

Een medewerker van die Dienst werd benoemd tot Officier in de orde van Oranje Nassau.

DUITSLAND.

Het contact met het Bundesamt für Verfassungsschutz (B.f.V.) was frequent en vond in een goede sfeer plaats.

Het Hoofd van het Landesamt für Verfassungsschutz Niedersachsen bracht een bezoek aan H.BVD. Aangezien echter de verbinding met dit L.f.V. via het B.f.V. loopt had het bezoek meer het karakter van een beleefdheidsbezoek.

De Bundesnachrichtendienst heeft nog niet beslist of men na de terugkeer van de huidige vertegenwoordiger naar Duitsland een post in den Haag zal handhaven.

SCANDINAVIE.

Het eerdere contact van H.BVD met het Hoofd van de Finse Veiligheidsdienst werd door het Hoofd van de afd. B bij een latere bespreking voortgezet met het Hoofd van de Finse afdeling Politiek Extremisme. De relatie is in een stadium van wederzijdse verkenning.

Het Hoofd van de Zweedse Veiligheidsdienst ging met pensioen zijn opvolger is reeds in dienst.

CANADA.

Het Hoofd van de Royal Canadian Mounted Police, waarvan de Veiligheidsdienst deel uitmaakt, bracht een bezoek aan deze Dienst. Er vond een nuttige uitwisseling van gedachten plaats.

AUSTRALIE.

Zowel het Hoofd van de Australische Veiligheidsdienst en een zijner medewerkers als - later - het Hoofd van de afdeling "Counter Subversion", brachten een oriënterings- en werkbezoek aan deze Dienst.

NIEUW ZEELAND.

Van zijn bezoek aan Londen heeft het Hoofd van de Veiligheidsdienst van Nw Zeeland gebruik gemaakt om een beleefdheidsbezoek aan de BVD te brengen en onderwerpen van wederzijdse interesse te bespreken.

BID.

De samenwerking met die Dienst had een normaal verloop en had betrekking op routine aangelegenheden.

MARID, MID, Luid.

Geen bijzonderheden.

PANORAMA VAN WERKZAMHEDEN VAN AFDELING B VAN DE BVD
(1-4-1970 t/m 30-9-1970).

Internationaal communisme

Ontwikkelingen in de internationale communistische wereld gedurende deze verslagperiode wijzen erop, dat er thans vooral gestreefd wordt naar een normalisering van situaties en onderlinge betrekkingen.

De Sowjet-Unie lijkt een zekere ontspanning te beogen in haar relaties met de Chinese Volksrepubliek (gewezen zij op de-uiteraard moeizaam verlopende - grensbesprekingen en een recent besluit wederom een ambassadeur in Peking te benoemen) en voorts vooral belang te hechten aan een verdere pacificatie van de Europese verhoudingen (waarvan de belangrijkste indicaties zijn: het niet-aanvalsverdrag met de Bondsrepubliek Duitsland, vriendschapsverdragen met de "laatste bondgenoten", Tsjechoslowakije en Roemenië, en het streven naar een Europese Veiligheidsconferentie).

In China schijnt de interne situatie verder gestabiliseerd te worden, stellig onder invloed van de "realist" wiens optreden ook vermoed wordt achter de pogingen van Peking tot een zeker herstel te komen van de internationale contacten. (Er zijn voor het eerst sinds de Culturele Revolutie weer delegaties uitgewisseld met een aantal landen en ongeveer 25 ambassadeursposten zijn wederom bezet.)

De resultaten van de bestudering van deze ontwikkelingen zijn in verschillende rapporten verwerkt. Bovendien is op de gebruikelijk wijze aandacht geschonken aan de situatie van de communistische beweging in West-Europa en de ontwikkelingen in de belangrijkste communistische landen afzonderlijk.

De Communistische Partij van Nederland en haar nevenorganisaties

Bij de bestudering van de CPN en haar hulporganisaties en van de maoïstische groepjes in ons land hebben in de verslagperiode met name de volgende punten de aandacht gehad.

- de verhouding van de CPN tot de internationaal communistische beweging en met name de CPSU.
- de communistische agitatie in de bedrijven.
- het optreden van de CKN en het marxistisch-leninistische KEN (Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland).
- de resultaten van de CPN bij de 1-6-1970 gehouden Gemeenteraadsverkiezingen.
- enkele manifestaties van de eenheidspolitiek der CPN.

1. De afgelopen periode gaf de CPN-leiding er enkele malen blijk van dat zij metterdaad het sinds 1963 zelf verkozen isolement in de internationaal communistische beweging wil gaan verbreken. Na jarenlang het deelnemen aan conferenties van CP'en te hebben gemeden, stuurd de CPN de hoofdredacteur van haar dagblad, J.F. WOLFF, als waarnemer naar de op 15-5-1970 te Parijs gehouden conferentie van CP'en uit de kapitalistische landen van Europa, waar de "Amerikaanse agressie in Indo China" werd besproken.

In augustus kwam een afgevaardigde van de Britse CP de CPN uitnodigen voor een op 21-9-1970 te houden conferentie ter bespreking van een gemeenschappelijke strijd tegen de internationale monopolies.

De heer WOLFF en de oud-voorzitter de GROOT namen inderdaad aan deze conferentie deel.

Belangrijker dan dit weer deelnemen aan internationale conferenties is echter de verhouding van de CPN tot de CPSU. Ongeacht het feit dat de CPN t.a.v. verschillende kwesties (b.v. Midden-Oosten, Tsjechoslowakije) in publicaties in "De Waarheid" meer begrip toonde voor het Russische optreden, is de lucht nog niet gezuiverd. Vastgesteld kon worden dat de CPN-voorzitter HOEKSTRA, bij een bezoek aan de Russische Ambassade in juli, een mondeling antwoord heeft ontvangen op een vorig jaar november schriftelijk gesteld verzoek tot samenspreking. Uit dit antwoord blijkt dat de CPSU de CPN (nog) ervan beschuldigt het proletarisch internationalisme op verschillende wijzen en bij onderscheidene gelegenheden te hebben verloochend. Van een reactie van de CPN hierop is nog niets gebleken (noch in de partij, noch een antwoord aan de CPSU) maar wel is zij in haar dagblad voortgegaan zich in welwillende zin over Sowjet-aangelegenheden uit te laten.

2. Over het communistische optreden in de bedrijven (met name in de provincie Groningen) werd de regering in enige rapporten geïnformeerd. Dit optreden, inclusief dat van de "stakingsadviseur" MEIS was bijlange na niet zo scherp als eind vorig jaar; de ermee verbonden (stakings) acties bleven zeer beperkt.
3. Door de ontwikkeling van de massale acties in het Waterweggebied en speciaal de langdurige staking van de Rotterdamse havenarbeiders in september, vroeg met name de Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland (KEN) onze aandacht. Via het "Comité Arbeidersmacht" verkreeg deze marxistisch leninistische organisatie tijdelijk een krachtige greep op de stakende arbeiders. Toen de CPN-leiding, na een aanvankelijk falen van de plaatselijke bestuurders, zich door het inzetten van de heer MEIS wel van de leiding van de actie wist meester te maken, kon worden vastgesteld dat dit ingrijpen in de eerste plaats was gericht op bestrijding van de KEN.
4. Evenals de in het voorjaar gehouden Statenverkiezingen brachten de Gemeenteraadsverkiezingen van 3 juni de CPN over het algemeen een aanzienlijke winst. Met name in Noord-Cost Nederland en ook in Noord-Holland werd winst geboekt, zodat daar de posities van de veertiger jaren weer nagenoeg werden bereikt. Totaal werden er ruim 70 CPN-leden meer in de raden gekozen. Deze winst resulteerde in september, bij de aanwijzing van de wethouders, in een stijging van het aantal communistische wethouders van 7 tot 20. In Amsterdam kwamen twee CPN'ers in het college van E&W. Als gevolg van de gunstige resultaten bij de Statenverkiezingen werden twee communisten in de Gedeputeerden colleges opgenomen (in de provincies Groningen en Noord-Holland).

5. In de nog steeds nagestreefde "eenheids-politiek" van de CPN vroegen twee ontwikkelingen speciale aandacht:

- Op 13-5-1970 publiceerde de CPN-leiding in "De Waarheid" een door haar aan het PvdA-bestuur gericht schrijven, met de oproep tot gemeenschappelijke acties tegen de "Amerikaanse agressie" in Zuidoost-Azië. Ondanks een weigering van de PvdA, organiseerde de CPN in enkele plaatsen een demonstratie, waaraan door enkele individuele leden van de PvdA werd deelgenomen.
- In verband met het bezoek van de Indonesische president aan ons land, nam de CPN het initiatief tot de vorming van een "Comité Suharto ongewenst" waarin zij ook verschillende andersdenkenden wist te betrekken.
Hoogtepunt van de activiteit van dat Comité vormde de op 1 september te Amsterdam georganiseerde grote demonstratie.

Overige linkse groeperingen

In deze verslagperiode hebben zich in de sfeer van de radicale jongeren en studenten geen opmerkelijke ontwikkelingen voorgedaan.

De studentenleiders zijn steeds verder verstrikt geraakt in hun theoretische gedachtenspinsels, daarbij het actiemoment duidelijk verwaarlozend, en hebben daardoor de grote meerderheid der studenten steeds meer van zich vervreemd. Zelfs de behandeling van de wet op de bestuurshervorming van universiteiten en hogescholen in de Tweede Kamer heeft in deze, algemeen in de studentenoppositie heersende malaise, geen beweging veroorzaakt.

De Nederlandse Studentenraad, die toch al geen rol van betekenis meer speelde als landelijke, coördinerende studentenorganisaties, schijnt op het punt te staan te worden geliquideerd.

De activisten zullen grote moeite hebben - en er waarschijnlijk voorlopig niet in slagen - de studenten in het komende academisch jaar tot acties te brengen.

Een goede indicatie van de actiecapaciteiten van de andere links-radicalen groeperingen leverde de beweging die in augustus/september ontstond rond het bezoek van de Indonesische president Soeharto aan ons land. Uit vrijwel al deze groeperingen werd vernomen, dat zij in verband daarmee tot min of meer indrukwekkende demonstraties of harde acties zouden willen overgaan. Weliswaar werd de duur van het bezoek van president Soeharto teruggebracht tot één dag en eisten de Ambonnezen met hun dramatische actie in Wassenaar alle aandacht op, maar opvallend was toch wel, dat de links-radikale jongeren - SJ, Politieia, Rode Jeugd, etc. - tot op het laatste moment uiterst vaag bleven in hun plannen en uiteindelijk in het geheel niet in actie kwamen.

Nieuwe ontwikkelingen deden zich wel voor in de Bond voor Dienstweigeraars, sinds haar derde congres (in mei j.l. gehouden) Bond voor Dienstplichtigen genaamd. De propaganda voor dienstweigering, als middel tot ondermijning van het leger, werd n.l. gesteakt ten faveure van de idee van de "protestdienst". Tegelijkertijd werd geleidelijk minder nadruk gelegd op de "sabotage".

Vanwege het uitdrukkelijk op het derde congres vastgelegde doel van de "witte" BVD, het leger te ondermijnen en ongeschikt te maken als middel tot zelfhandhaving van deze "kapitalistische" maatschappij en aldus bij te dragen tot de omverwerping van het kapitalistische systeem, moest deze organisatie in de afgelopen verslagperiode als "extremistisch" worden aangemerkt, temeer ook, daar het effect van haar propaganda in het leger duidelijk merkbaar was geworden.

Rechts-extremisme

In de sfeer van de rechts-extreme groeperingen zijn geen bijzondere activiteiten gesignaleerd.

Suriname en Antillen

a. Antillen

Aan de VNA wordt bij voortdurende steun geboden bij het vergaren van informatie over stromingen en personen van radicale of extremistische inslag.

b. Suriname

Op 18 augustus j.l. werd het Kabinet van de Gevolmachtigd Minister van Suriname te 's-Gravenhage korte tijd bezet door een 35-tal in Nederland verblijvende jeugdige Surinamers. Deze bezetting zou een initiatief zijn van een kort te voren opgericht "actie-comité van Surinaamse Arbeiders en Studenten". Overigens was er in de verslagperiode geen sprake van georganiseerde politieke activiteit van in Nederland verblijvende Surinamers, wier aantal gestadig groeit.

De laatste maanden is er onder Surinaamse nationalist in Nederland een tendens om naar het moederland terug te keren. Degenen van hen die dit voornemen uitvoeren - enkelen hebben dit reeds gedaan - zullen in Suriname ongetwijfeld een versterking betekenen van onlangs in dit Rijksdeel opgerichte extremistische politieke groeperingen, zoals de Surinaamse Socialistische Unie en het Marxistisch-Leninistisch Centrum Suriname.

Diversen

Op basis van de vastgestelde criteria werd in augustus j.l., in overleg met de verantwoordelijke politie-organen, de A-lijst 1970/1971 herzien. Ook werd in augustus j.l. een gewijzigde opgave verstrekt aan de PTT, van extremistische personen t.a.v. wie telefoonsluiting in tijd van bijzondere omstandigheden noodzakelijk wordt geacht.

Overzichten werden samengesteld van een aantal CPN-districten t.b.v. in- en extern gebruik.

Personeel

Een hoofdambtenaar-sectiechef werd overgeplaatst naar de afdeling C. In de door zijn vertrek ontstane vacature werd vanuit de afdeling voorzien.

Men contactambtenaar van de sectie BOA werd aangewezen voor detachering van enkele jaren bij de VNA.

Een aantal nieuwe personeelsleden liep stage bij de afdeling.

PANORAMA - AFDELING C

1 april - 1 oktober 1970.

U.S.S.R.

Vertegenwoordiging.

In de verslagperiode vond uitgebreid overleg plaats tussen functionarissen van de Sovjetrussische vertegenwoordiging en Nederlandse autoriteiten inzake de uitbreiding van de betrekkingen tussen beide landen.

Onderwerp van de besprekingen vormden onder meer: de samenwerking op economisch, wetenschappelijk en technisch gebied; de culturele uitwisseling en de overeenkomsten betreffende het wegvervoer en de luchtvaart.

Een deel van de besprekingen vond te Moskou plaats. Het behoeft geen betoog, dat de Sovjetrussische inlichtingendiensten deze samenwerking voor hun doeleinden zullen benutten.

Onderhandelingen over de totstandkoming van joint-ventures in de scheepvaartsector zijn nog gaande. Of deze tot resultaten zullen leiden staat te bezien. Het door de Nederlandse overheid toegepaste visumbeleid met betrekking tot de toelating voor lange duur in Nederland van Sovjetrussische directeuren en medewerkers van deze joint-ventures, werkt remmend. Zo werd bijvoorbeeld de ontwikkeling van de in vorig verslag vermelde Nederlands-Russische N.V. vertraagd. De Russen overwegen thans dit bedrijf naar België over te plaatsen.

In de eerste maanden van de verslagperiode schonk de vertegenwoordiging veel aandacht aan de 100e geboortedag van LENIN. Speciale fondsen stonden ter beschikking om hieraan een zo groot mogelijke bekendheid te geven. Ter gelegenheid van de herdenking kwamen voorts enige uit propagandistisch oogpunt belangrijke personen uit de U.S.S.R. naar Nederland over.

Over de in het vorig verslag vermelde maatregelen ten aanzien van twee medewerkers van de Ambassade, t.w. de verklaring tot persona non grata van de le secretaris-persattaché en de uitwijzing van het personeelslid van de Ambassade, , sprak de Sovjetrussische vertegenwoordiging haar verontwaardiging uit. Deze maatregelen beruisten immers inziens op provocatie en waren slechts genomen om de goede betrekkingen tussen de beide landen te verstoren.

De persafdeling van de Ambassade en TASS-correspondent hier ter stede nemen op scherpe wijze stelling tegen hetgeen in Nederland wordt gepubliceerd over de in ongenade gevallen schrijvers in de U.S.S.R.

Vooraf het werk van de Alexander Herzenstichting te Amsterdam wordt fel becritiseerd. De Russen beschuldigen deze Stichting ervan werkzaam te zijn voor C.I.A.

Inlichtingenactiviteiten.

De activiteiten van de Sovjetrussische inlichtingenofficiëren blijven zich op de bekende onderwerpen richten.

De nieuwe medewerker van de Handelsvertegenwoordiging te Amsterdam - zoals in vorig verslag vermeld, tevens medewerker van het Staatscomité voor Wetenschap en Techniek - toonde zich bijzonder actief bij het aanknopen van relaties met bedrijven, die over belangrijke technische know-how beschikken.

Een aantal van origine Russische vrouwen werd tijdens haar verblijf in de U.S.S.R. voor familiebezoek langdurig en nauwkeurig verhoord door medewerkers van het K.G.B. Uit wat omtrent de verhoren bekend werd blijkt, dat deze medewerkers zeer goed geïnformeerd zijn over de persoonlijke omstandigheden van deze emigranten.

In de afgelopen maanden trachtten de Russische inlichtingendiensten weer een aantal Nederlanders, die voor enige tijd in de U.S.S.R. verbleven, na hen in compromitterende situaties te hebben gebracht, te bewegen tot inlichtingenactiviteiten ten behoeve van de U.S.S.R.

D.D.R.

De Oostduitse Handelsvertegenwoordiging.

Gerapporteerd werd reeds over de oprichting door de D.D.R. - in het voorjaar van 1970 - van het "Amt für Aussenwirtschaftsbeziehungen". Als uitvloeisel van deze oprichting zal de te Amsterdam gevestigde "Vertretung der Kammer für Aussenhandel der D.D.R. in den Niederlanden" met ingang van oktober van dit jaar, de naam voeren: "Vertretung des Amtes für Aussenwirtschaftsbeziehungen der D.D.R. in den Niederlanden". Het nieuwe "Amt" trad inmiddels reeds op als ondertekenaar voor de D.D.R. bij de afsluiting in juni j.l. van het 5-jarig handelsaccord met de Nederlandse Kamer van Koophandel voor Duitsland.

In de verslagperiode werd zowel vanuit de "Vertretung" te Amsterdam als rechtstreeks vanuit de D.D.R. veel aandacht besteed aan het contact met Nederlandse politieke partijen. In april 1970 bracht een delegatie van de Oostduitse "Volkskammer" een officieus bezoek aan Nederland. Het P.S.P.-Kamerlid, A.G. VAN DER SPEK, arrangeerde in het gebouw van de Tweede Kamer voor enige leden van deze Oostduitse delegatie een ontmoeting met Nederlandse politici. In dezelfde maand bezocht een delegatie van D'66 de D.D.R. op uitnodiging van de Oostduitse "Liberal-Demokratische Partei Deutschland" */. In augustus 1970 reisde een delegatie van de P.P.R. op uitnodiging van de Oostduitse "Christliche-Demokratische Union" naar de D.D.R. */. Een P.S.P.-delegatie zal medio oktober de D.D.R. bezoeken op uitnodiging van de "Nationalrat" van het Nationale Front. Ook de K.V.P. ontving een uitnodiging tot een bezoek aan de D.D.R.

Inlichtingenactiviteiten.

In activiteiten van de Oostduitse inlichtingendiensten richten zich op dezelfde doelen als voorheen. De benaderingen door deze diensten geschieden eveneens op de gebruikelijke wijze. Naar het voorkomt passen zij echter bij het recruterende van agenten meer selectie toe, dan tot dusverre gebruikelijk was. Het ontdekken van deze agenten wordt hierdoor moeilijker.

De overige Oostbloklanden.

In de verslagperiode werd een bijzondere activiteit ontwikkeld om inlichtingen te verkrijgen voor de beveiliging van President TITO van Joego-Slavië, tijdens diens staatsbezoek aan Nederland in oktober van dit jaar.

Vertegenwoordigingen.

De politieke zuivering op de Tsjechoslowaakse vertegenwoordiging werd inmiddels doorgevoerd.

*/ Deze zgn. Oostduitse politieke partijen bestaan bij de gratie van de Communistische Sozialistische Einheitspartei Deutschlands en worden door deze partij gecontroleerd.

Als gevolg van deze zuivering besloot de 2e secretaris van de Tsjechoslowaakse Ambassade aan de terugroeping naar zijn land geen gevolg te geven. Hij meldde zich bij de Nederlandse autoriteiten en verkreeg toestemming in Nederland te blijven. Betrokkene heeft inmiddels h.t.l. een werkkring gevonden bij een wetenschappelijke instelling. Zijn vrouw keerde wel terug naar Tsjecho-Slowakije. Uit beduchtheid voor "het afspringen" van nog andere medewerkers zijn de veiligheidsmaatregelen op de vertegenwoordiging zeer verscherpt.

Zowel de Poolse als de Hongaarse Ambassadeur keerden voorgoed terug naar hun land. Hun opvolgers zullen binnenkort arriveren. Opmerkelijk is, dat de Hongaarse Ambassadeur reeds na een 2-jarige accreditering ons land verlaat. Niet uitgesloten is, dat deze snelle terugroeping verband houdt met de nog in een mysterie gehulde zelfmoord op 1 april j.l. van de le secretaris van de Hongaarse Ambassade.

Op een verzoek van Poolse zijde tot vestiging van een scheepvaart-vertegenwoordiging te Rotterdam werd door de Nederlandse autoriteiten gunstig beschikt.

De Bulgaarse vertegenwoordiging breidde haar vestiging hier ter stede uit door het huren van een pand, waarin inmiddels de Ambassade is ondergebracht.

Een groeiend aantal bijeenkomsten van de vertegenwoordigers van de diverse communistische landen werd waargenomen. Opvallend was het nauwe contact tussen leden van de Poolse en Russische militaire missie, evenals het veelvuldige contact tussen de Bulgaarse en Russische vertegenwoordigers.

Personeelsbestand.

De aanstelling vond plaats van een nieuwe Poolse handelsattaché. Deze was tot voor kort werkzaam te Keulen en aldaar betrokken bij "derde-land"-ontmoetingen met buitenlandse agenten van de Poolse inlichtingendienst. Agrément werd verleend aan een nieuwe Joegoslavische militair-attaché met standplaats Londen.

Inlichtingenactiviteiten.

Gerapporteerd werd reeds over de arrestatie in april j.l. van de vertegenwoordiger van de Poolse binnenscheepvaart te Duisburg, die van 1967 - 1969 in deze functie te Den Haag werkzaam was. Hij werd gearresteerd bij de Nederlands Duitse grens

De activiteit van de communistische inlichtingendiensten week overigens niet af van het normale patroon. Ook werd wederom een aantal "derde-land"-ontmoetingen waargenomen.

Onder de vele medewerkers van deze inlichtingendiensten, die Nederland bezochten onder het mom van toeristen-, zaken- of familiebezoek, bevond zich een Pool, die enkele jaren geleden in Zwitserland tot persona non grata was verklaard op grond van spionage-activiteiten.

Bijzonder veel belangstelling toonden de inlichtingenofficiëren van de vertegenwoordigingen van de communistische landen voor de in oktober in Den Haag gehouden vergadering van de Interparlementaire Unie.

Chinese Volksrepubliek.

De Chinese vertegenwoordiging treedt steeds meer uit het isolement, waarin zij zich in de periode van de Culturele Revolutie had teruggetrokken. In de verslagperiode bleek dit uit het feit, dat

- de nieuwe Chargé d'Affaires, die in mei j.l. arriveerde, onmiddellijk na aankomst beleefdheidsbezoeken aflegde bij diverse diplomatieke vertegenwoordigers, en de leden van de Chinese vertegenwoordiging thans weer deelnemen aan de gebruikelijke diplomatieke recepties en diners;
- verzoeken van Nederlandse studenten en scholieren om films en ander propaganda-materiaal terstond worden ingewilligd;
- nauwe relaties worden onderhouden met Nederlandse publiciteitsmedia, hetgeen leidde tot de vertoning van een aantal films over de Chinese Volksrepubliek op T.V.;
- visumaanvragen voor bezoeken aan de Cantonfair, welke van 15 april tot 15 mei 1970 werd gehouden, op soepele wijze werden afgehandeld;
- voor het eerst sedert het incident met en de dood van de Chinese lasdeskundige in juli 1966, twee Chinese delegaties een bezoek aan Nederland brachten.

Toeristen-visa worden door de Chinese vertegenwoordiging echter niet verleend. Deze aanvragen worden van de hand gewezen onder motto's als : "China heeft het te druk met de revolutie en het opvoeren van haar productie" of "MAO's oproep tot voorbereiding van de oorlog moet gevolgd worden, want China wordt bedreigd door de imperialisten".

De banden met de Overzee-Chinezen werden verder versterkt. De Chinese Vereniging "OU-HAI" te Amsterdam heeft een landelijk karakter gekregen: onder meer organiseert zij thans filmvoorstellingen voor Overzee-Chinezen op verschillende plaatsen in Nederland. De vergaderingen van "OU-HAI" zijn inmiddels geheel op Chinees-communistische leest geschoeid.

Midden Oosten.

De in het vorige verslag genoemde honorair-consul van Koeweit in Nederland, , zet zijn propagandistische activiteiten ten behoeve van de Palestijnse verzetsbeweging voort.

Van twee van de vier vliegtuigen, die op 7 september j.l. door Arabische terreurorganisaties werden gekaapt bleken de kapers op luchthaven Schiphol aan boord te zijn gegaan. In het ene geval stapten een man en vrouw - transit-passagiers - in het EL-AL-vliegtuig met bestemming New York. Hun poging tot kaping mislukte. In het andere geval gelukte het twee mannen, aan wie door EL-AL passage was geweigerd, deze te verkrijgen voor een PANAM-vlucht naar New York. Dit vliegtuig werd gekaapt.

Zuid-Molukkers i.v.m. het staatsbezoek van President SUHARTO.

In de verslagperiode werd de gehele sectie die Aziatische en andere zaken behandelt benevens enige medewerkers die door andere afdelingen ter beschikking werden gesteld, ingeschakeld bij verwerving en de verwerking van inlichtingen, van belang voor de beveiliging van President SUHARTO van Indonesië tijdens diens voorgenomen staatsbezoek aan Nederland.

De aankondiging van dit voorgenomen staatsbezoek veroorzaakte een felle reactie, met name onder de h.t.l. aanwezige Zuid-Molukkers.

Op 31 augustus 1970, enkele dagen vóór de komst van President SUHARTO, ging een aantal Zuid-Molukkers over tot bezetting van de Residentie te Wassenaar van de Indonesische Ambassadeur, waarbij een politie-agent - belast met de bewaking - werd gedood.

Om zo goed mogelijk aan de hierdoor versnelde ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden, werden de pogingen om snel zoveel mogelijk inlichtingen te verkrijgen omtrent de - over vele woonoorden verspreide - Zuid-Molukkers, nog meer geïntensiveerd, waarbij personeel van andere secties mede werd ingeschakeld.

De bevindingen werden d.m.v. bulletins en incidentele rapporten aan de betrokken autoriteiten verstrekt.
Deze rapportage werd bijzonder gewaardeerd.

De voor de Zuid-Molukkers teleurstellende uitkomst van de bespreking van hun leider Ir. MANUSANA met de Ministers DE JONG en LUNS en het zich steeds sterker aftekenende radicalisme onder de jongere Zuid-Molukkers, maken, dat dit probleem de voortdurende aandacht van de sectie blijft opeisen.

PANORAMA afdeling Beveiliging
1 april - 1 oktober 1970.

Algemeen.

1. De afdeling werd op 1 juli 1970 gereorganiseerd. Zij omvat thans drie secties (overheid, bedrijfsleven en veiligheidsonderzoek, resp. met DOB, DIB en DPO aangeduid). Alle veiligheidsonderzoeken naar personen worden door DPO behandeld. Dit om te bereiken dat de onderzoeken, ongeacht of het gaat om functies bij de centrale overheid of andere instanties, zoveel mogelijk uniform worden behandeld volgens de algemene beginselen van de Beschikking Antecedentenonderzoeken.
2. Met ingang van 1 augustus 1970 is de beveiliging van de eigen dienst aan het hoofd van de afdeling opgedragen. Daartoe is de nieuwe BVA, de heer , aan de sterkte van D toegevoegd. Het dagelijks contact met de BVA wordt onderhouden door het plv. hoofd, de heer , die tevens belast is met de voorbereiding van taken van de dienst in buitengewone omstandigheden.
3. Nu de door de commissie veiligheidsonderzoek vertrouwensfuncties rijksoverheid opgestelde functielijsten door de regering zijn goedgekeurd, is een begin gemaakt met het overleg met de departementen inzake de diepgang van het onderzoek naar elk van die functies. Dit overleg maakt goede voortgang.
4. De afdeling bleef nauw betrokken bij het overleg inzake de verbetering van de beveiliging bij het hoofdkwartier van de Noordatlantische Verdragorganisatie. De plannen om meer aandacht te besteden aan de betrouwbaarheid van het bij de NAVO in dienst zijnde personeel onder meer door uitbreiding van het personeelsbestand van het NAVO-beveiligingsdirectoraat, zijn inmiddels door de Noordatlantische Raad aanvaard.
5. Met het oog op de NAVO-oefening Wintex 1971 werd assistentie verleend aan de Staf Civiele Verdediging en overleg gepleegd met de militaire inlichtingendiensten.

Gebieden van beveiliging.

Een hoofdaanbtenaar van de afdeling werd aangewezen als waarnemer BVD bij de Veiligheidscommissie Burgerluchtvaart.

De Afdeling Verdedigingsvoorbereiding van het Ministerie van Economische Zaken ontwikkelde grotere activiteit dan voorheen met betrekking tot de opstelling van beschermings- en beveiligingsplannen bij zeer vitale bedrijven, waarmede ook deze afdeling bemoeienis heeft.

Een onderzoek werd aangevangen naar de beveiligingsaspecten van het gebruik van uitzendkrachten bij de departementen van algemeen bestuur.

Met het Departement van Algemene Zaken, de Rijkgebouwendienst en de Rijkspolitie te 's-Gravenhage werd overleg gepleegd omtrent de noodzakelijke beveiligingsvoorzieningen tijdens de verbouwing van het pand Binnenhof 20, waar t.z.t. de Minister-President zetel zal kiezen.

Het (loze) bomalarm bij het Departement van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk op 14 augustus j.l. leidde tot spoedberaad met de beveiligingsambtenaren van de overige departementen inzake de bij een dergelijke gelegenheid te volgen koers.

De beveiliging van gerubriceerde informatie op provinciaal en gemeentelijk niveau werd (opnieuw) besproken met de provinciale beveiligingsambtenaren.

Hoewel bij de gemeenten in het algemeen niet veel gegevens berusten die in het belang van de staat geheim gehouden moeten worden, beschikken de burgemeesters niet over richtlijnen hoe dergelijke gegevens tegen kennisneming door onbevoegden moeten worden beveiligd. Aangezien de gemeenten in het kader van de civiele verdediging over enkele geheim gerubriceerde gegevens moeten kunnen beschikken zullen nadere voorzieningen op dit gebied moeten worden getroffen.

Beveiligingspraktijk.

Bij rondschriften van de Minister van Binnenlandse Zaken No. U 1204/kab., d.d. 21 mei 1970 werd de ministeries de "Leidraad" bij de uitvoering van de Beschikking Antecedentenonderzoeken" aangeboden. Het aantal met toepassing van bedoelde beschikking en leidraad ontvangen aanvragen is nog gering. Geen dezer onderzoeken leidde nog tot de beslissing, dat aanstelling in een vertrouwensfunctie moest worden geweigerd.

Buitenlandse voorstellen tot wijziging van het ATOMAL-beveiligingsvoorschrift leidden tot intensief overleg van de afdeling met het Departement van Buitenlandse Zaken en de militaire veiligheidsdiensten. Een hoofdambtenaar van de afdeling nam deel aan gesprekken in NATO-verband te Brussel, waarbij dit onderwerp ter tafel kwam.

Een hoofdambtenaar van de afdeling bezocht de Nederlandse Permanente Vertegenwoordiging bij de Verenigde Naties te Genève i.v.m. het voorstellen om aldaar een NAVO-archief in te richten.

Een onderzoek werd ingesteld naar de omstandigheden van het verlies van gerubriceerde documenten betreffende het Ultra-centrifuge-proces door Philipsemployé's. Bedoelde documenten zijn spoedig na het verlies terugontvangen.

Aangenomen wordt, dat de documenten niet zijn gecompromitteerd.

Staf-personeel van de ultra-centrifugefabriek te Almelo werd d.m.v. een lezing en een film op het belang van de beveiliging gewezen.

PANORAMA van 1 april t/m 30 september 1970

Afdeling E

Algemeen

Op 1-6-70 is de heer Mr. benoemd tot plaats-
vervangend hoofd van de afdeling E.

Sectie EJ

geen bijzonderheden te vermelden.

Sectie EO

De sectie ontplooide de gebruikelijke activiteit ten aanzien van de reglementaire cursussen (B, D3 en D6). In de verslagperiode werd het 1000ste Veiligheidsdienstdiploma uitgereikt.

In het kader van de voortgezette vorming en opleiding werden stagiaires begeleid en lezingen en filmvertoningen verzorgd voor eigen personeel en dat van de dienstverbandingen. Medewerking werd verleend aan diverse opleidingsinstituten van de politie en strijdkrachten door het ter beschikkingstellen van gastdocenten. Voorts werden conferenties georganiseerd ten behoeve van de dienst en ter intensivering van het contact tussen de dienst en de politieverbindingen. Opnieuw nam een aantal leden van het personeel deel aan de cursussen van het talenpracticum.

Sectie E XIII

Het merendeel van de opdrachten kon slechts worden uitgevoerd dank zij de grote bereidwilligheid van de burgerij toestemming te verlenen tot het gebruik van woonruimte als observatiepost.

Met betrekking tot de verwachte activiteiten rond het bezoek van de president van Indonesië aan ons land werd door politie instanties een beroep gedaan op de sectie.

De gevraagde assistentie werd met volle inzet verleend tot tevredenheid van de instanties die daarom verzochten.

Sectie E IX

Nog steeds werd een goede medewerking van het publiek verkregen in verband met ingestelde onderzoeken. Evenzeer werd een positieve medewerking ontvangen van officiële instanties.

9 oktober 1970

Programma 1 april tot 1 oktober 1970

ACD

1. Personeel

Gedurende de verslagperiode had de afdeling in de meeste sectoren te kampen met onderbesetting als gevolg onder meer van het natuurlijk verloop en de doorstroming naar andere afdelingen, terwijl pogingen om personeel te werven aanvankelijk weinig resultaat opleverden. Tegen het eind van deze periode bood de personeelsvoorziening weer wat betere perspectieven. Deze ontwikkeling werd bevorderd door een verhoging van de salarisbedragen bij het aantrekken van personeel. Ruim 25 lagere administratieve krachten van de afdeling profiteerden van de hieruit voortvloeiende technische salarisverhogingen.

2. Administratieve zaken

Een uitbreiding van de formatie met twee plaatsen ten behoeve van een in te stellen onderzoek naar de toepasbaarheid in de Dienst van computers bood de mogelijkheid een zorgvuldig geselecteerde medewerker vrij te maken voor het volgen van een opleiding tot systeemontwerper. Getracht zal worden voor de besetting van de tweede formatieplaats een automatiseringsdeskundige aan te trekken. Deze zal een uitgebreide stage bij de onderscheiden dienstonderdelen moeten volgen.

De registratie van namen van onderdanen uit Arabische landen met Nederland als reisdoel werd, na ongeveer een jaar te zijn bijgehouden, beëindigd. Het rendement van dit snel groeiende systeem, dat i.v.m. de ingewikkelde structuur van Arabische namen zeer bewerkelijk was, bleek gering te zijn.

Het hoofd van de documentatie van de Engelse zusterdienst bracht een bezoek aan de afdeling. Met een vertegenwoordiger van de Canadese R.C.M.P. werd van gedachten gewisseld over mogelijkheden tot automatisering van de documentatie.

1
-

PANORAMA PERIODE 1-4-1970 - 1-10-1970

*****

Afdeling Personeelszaken.

Personeelsbeheer:

In de verslagperiode is op 46-jarige leeftijd overleden de heer , Onderzoekingsambtenaar B.

In het afgelopen tijdvak hebben 23 personeelsleden de Dienst verlaten; 8 wegens het bereiken van de uitkeringsgerechtigde leeftijd (1 hogere, 4 middelbare en 3 lagere ambtenaren) en 15 op eigen verzoek (3 middelbare, waarvan 1 vrouw en 12 lagere, allen vrouwen, w.o. 5 typistes).

In dienst zijn getreden 25 personeelsleden onder wie 4 typistes.

Van deze 25 personeelsleden zijn er 11 aangetrokken door bemiddeling van reeds in dienst zijnde personen, 12 door in diverse dagbladen geplaatste advertenties en 2 na een persoonlijke aanmelding.

Het is nog steeds niet gelukt om een bekwaam jong jurist en een juridisch stafmedewerker aan te trekken.

Ondanks een tamelijk groot ziekteverzuim binnen de afdeling konden, naast de meer regelmatig weerkerende werkzaamheden, verschillende rechtspositieve onderwerpen verder behandeld respectievelijk afgehandeld worden. Als voornaamste kunnen hiervan genoemd worden:

- voltooiing en invoering van een aan de specifieke situatie van deze Dienst aangepaste verschuivingsvergoedingsregeling,
- blijvende inspanning tot het bereiken van een reiskostenvergoeding voor reesterdienstpersoneel,
- "technische" herziening van salarissen van enkele groepen van personeel (waartoe tenamen en 100 gevallen in beschouwing genomen moesten worden),
- voorstel tot herziening van de vermelding van rangen bij schaalnummers aan de Minister.

Aan 3 middelbare ambtenaren en aan 1 hoofdambtenaar werd op grond van de zogenaamde M-regeling een tegemoetkoming in ziektekosten toegekend, terwijl aan 23 ambtenaren een gratificatie i.v.m. ambtsjubileum werd verleend. Een groot aantal personeelsleden werd met raad en daad terzijde gestaan in zaken de individuele rechtspositie betreffend.

Op verzoek van de Dienstleiding werden berekeningen opgesteld van het aantal mandagen dat verloren gaat door o.m. toename van ziekteverzuim en verlof, en werktijdverkorting.

**Personeelszorg en
Organisatie:**

Bij een manse van twee medewerkers als gevolg van langdurige ziekte respectievelijk opleiding, zag de sectie zich in de verslagperiode gecoördineerd slechts die zaken ter hand te nemen, die geen uitstel gedoegden.

De personeelswerving vormde daarbij wel de zwaarste belasting.

Werd bij de aanvang van de verslagperiode nog gewerkt aan de afdeening van tien advertenties, in de verslagperiode werden daaraan negen nieuwe advertenties toegevoegd.

Het aantrekken van middelbaar geschoold, doorgaans vrouwelijk personeel voor de afdelingen ACD en B verliep bevredigend, evenals de werving van radiotelegrafisten voor de afdeling TB, sedat wordt verwacht dat in de behoefte zal kunnen worden voorzien. Ten aanzien van de laatste categorie dient overigens te worden opgemerkt dat vele geschikt lijkende kandidaten de sollicitatie introkken omdat - vanwege de continue dienst - een huisvesting in de werkomgeving verlangd werd.

Hoewel het slechts om enkele vacatures gaat verloopt de werving van personeel voor het recherche-enderdeel van de Dienst zeer moeizaam als gevolg van de relatieve achteruitgang van het salarisperspectief t.o.v. de politie. Daarbij blijkt ook de huisvesting, t.w. de huurprijzen en de soort woningen welke daarvoor worden verkregen, belemmerend te werken.

Bepaald ernstige zorgen baart de werving van middelbaar opgeleiden ten behoeve van de afdelingen B, C en D.

Ter vervulling van bestaande en in de komende jaren wegens functioneel leeftijdsontslag te verwachten vacatures in leidinggevende en top-middelbare functies zullen voorlopig jaarlijks een tiental medewerkers van tenminste hoog-middelbaar-niveau aangetrokken moeten worden. In 1969 lukte het seven van zulke s.g. stagiaires aan te trekken. Tot nog toe werden er dit jaar slechts twee in dienst genomen.

Tot de factoren die tot dit schamele resultaat leiden kunnen o.m. gerekend worden:

- kleine arbeidsmarkt, waardoor werkelijk goede krachten door hun werkgevers zedanzig werden "verwend", dat "positieverbetering" als drijfveer goeddeels ontbreekt.
- gering salarisperspectief. Bij de PTT, waar men ter vervulling van hogere bedrijfsfuncties door middel van advertenties aan middelbaar geschoolden een uitzicht op de referendarisrang biedt, ontvangt men hunderden reacties.
- strange selectie (RPD-/antecedenten-ondersoeken). Van de 60 sollicitanten op de stagiaire-advertentie van maart 1970 kwamen er 33 voor een oriënterend gesprek in aanmerking. Negentien kandidaten werden ten slotte in onderzoek genomen, waarvan er slechts één de eindstreep behaalde en in dienst trad.
Op een later geplaatste advertentie werden 86 reacties ontvangen, waarvan er 63 terstond werden afgewezen als gevolg van leeftijd (veelal reynal onder dan 35 jaar) en onvoldoend geachte voeropleiding. Van de 23 opgerepenen werden er 11 in onderzoek genomen, waarvan er inmiddels 3 op indicaties uit de onderzoeken zijn afgewezen.
Zes kandidaten zijn nog in behandeling.

Daar mag worden aangenomen dat de werving door middel van adverteren - bij de bestaande handicaps - envoldoende resultaat zal blijven opleveren, wordt naar andere wegen gezocht om de gewenste kandidaten te bereiken. De gedachten gaan daarbij voorlopig uit naar het benaderen van universiteiten en opleidingsinstituten als K.I.M., K.N.A. en het opleidingsinstituut voor hogere politiefunctieambtenaren; informatielessingen op scholen voor reserve-officieren enz.

In het eerste kwartaal van dit jaar verlangde de arbeidssituatie in de sectie TDV van de afdeling TD de aandacht van de bedrijfsarts en de personeelsafdeling. Als gevolg hiervan werd een arbeidstechnisch onderzoek aangevraagd, in het kader waarvan inmiddels voltooid zijn de frequentiestudie, de methodestudie, alsmede de tijdstudie/ normstelling. Het laat zich aanzien dat het eindrapport nog voor ultimo 1970 voltooid zal zijn.

Commissie van Overleg.

Het overleg bepaalde zich in de onderhavige periode uitsluitend tot gesprekken in de informele sfeer.

Onderwerpen van beschouwing waren, ten dele opnieuw, de toepassing van een aantal salarisschalen, respectievelijk gedachten om te komen tot herschaling en daarmee gepaard opheffing van een aantal van lieverlede in gebruik geraakte functies.

Eveneens was - en is nog - punt van beraad de aanpassing aan de inhoud van hoofdstuk XI ARAR van de bepalingen van het Rechtspositiebesluit Binnenlandse Veiligheidsdienst (Stbl. 1955, 34) met Uitvoeringsvoorschriften, waarvan intussen het akkoord nu binnen afzienbare tijd mag worden verwacht.

Maatschappelijk Werk:

In de verslagperiode zochten $\pm$ 100 personeelsleden contact met de maatschappelijk werker.

Het merendeel ($\pm$ 60 personeelsleden) kwam met persoonlijke problemen, welke in vele gevallen een langdurige begeleiding vereisten.

$\pm$ 20 personen kwamen om advies voor oplossing van het huisvestingsprobleem.

Aan langdurig zieken werd zoveel mogelijk aandacht besteed. Met $\pm$ 10 personen wordt wekelijks contact onderhouden over de sociale aspecten van ziekte personeelsleden.

In vier gevallen werden de nagelaten betrekkingen van overleden personeelsleden begeleid, terwijl een oud-personeelsleden regelmatig contact met de maatschappelijk werker onderhouden.

Sociaal Fonds:

Het bestuur van het Sociaal Fonds vergaderde in de afgelopen zes maanden zevenmaal ter behandeling van in het geheel acht gevallen van verzoeken om hulp.

Voornever in deze gevallen, steeds in samenwerking met de maatschappelijk werkster, verlening van de gevraagde steun geheel of ten dele gerechtvaardigd bleek te zijn, was daarmede een bedrag van in totaal f 13.430,- gemoeid, waarvan f 300,- in de vorm van schenking.

Het aantal contribuanten op 30 september 1970 bedroeg 481. (31 maart 1970: 489).

PANORAMA PERIODE

1-4-1970 - 30-9-1970.

Afdeling Financiën en Inwendige Dienst.

Begroting

De aangevraagde bedragen voor het jaar 1971 zijn ongewijzigd in de Miljoenennota opgenomen. Voorsien is in een uitbreiding van de bezetting met 18 man.

Centrale Rekenkamer.

Bij schrijven van 13 juli 1970 werd door de Alg. Rekenkamer meegedeeld dat décharge werd verleend tot en met het dienstjaar 1968.

Administratie.

In de verslagperiode werd toestemming ontvangen op een voorstel tot een bepaalde toepassing van art. 14b ARAR zijnde het artikel waarin de vergoeding wordt geregeld voor verschuiving in een dienstrooster. Het is thans zo dat de man die in roosterdienst werkzaam is, soms voor een verschoven dienst van 8 uur in feite meer geld ontvangt dan voor een extra dienst van 8 uur.

Huisvesting.

Het gebouw Pres. Kennedylaan 25 zijnde het hoofdgebouw, biedt, naar thans geldende maatstaven gemeten, te weinig ruimte. In dit gebouw is $\pm 4000 \text{ m}^2$ vloer oppervlakte beschikbaar voor ruim 500 personen. Normaliter wordt momenteel gerekend op $\pm 10 \text{ m}^2$ per persoon.

Ook het gebouw waarin de opleiding (EO) is gevestigd biedt te weinig ruimte. Aan de verzoeken van politiezijde tot opleiding van politiepersoneel kan momenteel in onvoldende mate gevolg worden gegeven.

